

“Provolání Československých výborů uměleckých svazů. In: Vilém Prečan, ed. *Charta 77 1977-1989. Od morální k demokratické revoluce*. Scheinfeld-Schwarzenberg: Čs. Středisko nezávislé literatury and Bratislava: ARCHA, 1990. 35-38.

(...) Naše země, v tisíci svých podob tak líbezná a každému z nás tak drahá, nám byla dána jako kolébka i jako domov. Její podobu a také její dějiny utvářely sny, tužby, revoluční zápasy, každodenní dílo mnoha pokolení dělníků rukou i ducha. Všechny nejlepší síly, utajené v lidu a jeho schopnostech, v jeho společenských snahách i v celé národní kultuře, směřovaly vždy k jednomu cíli - učinit tuto zemi šťastným domovem člověka, domovem života stále bohatšího a radostnějšího. Plamenný výtrysk Velké říjnové socialistické revoluce ukázal možnost naplnění tohoto cíle. Velký Říjen zahájil velkolepé údobí převratných společenských dějů, kdy z revolučního úsilí, práce a bojů vyrostl v Sovětském svazu nový společenský řád, který osvobodil pracujícího člověka a pronikavě ovlivňuje dějiny celého světa. Velký Říjen již po šest desetiletí, jak si právě letos připomínáme, ozařuje pracujícímu lidu a revolučním silám celého světa cestu pokroku, cestu šťastné budoucnosti.

To, co bylo snem dlouhých generací, stalo se i u nás po osvobození naší vlasti Sovětskou armádou reálnou možností, postupně naplňovanou uskutečňováním programu výstavby socialismu. A právě tak, jako pochopili dělníci rukou, pochopili i dělníci ducha, že nastala nová epocha lidských dějin, dějin materiálních i duchovních, pochopili potřebu společné lidské aktivity k dalšímu pokroku života a dějin vlastní země i celého světa.

V tom je zdroj našich jistot, našeho hrdého sebevědomí, našeho optimismu nezaslepeného úspěchy, neotřeseného žádnými těžkostmi a třeba i dočasnými neúspěchy, v tom je zdroj naší cílevědomé, usilovné a radostné aktivity, neboť s uspokojením měříme své sny a programy dosaženými výsledky, neboť vidíme, jak se za pouhá tři desetiletí změnila tvář naší země a život našeho člověka, jak každodenní, zdánlivě i všední práce vydává divukrásné plody, jak se proměnila podoba světa a poměr sil v něm, neboť cítíme tu nádhernou, nezadržitelnou energii, s níž se jako výsledek společného úsilí valí kupředu dějiny naší země i dějiny světa. A odtud i ten zákonitý fakt, že od dvacátých let dodnes drtivá většina mistrů naší kultury šla a jde ve svém úsilí věrně s dělnickou třídou, s komunistickou stranou ve znamení Velkého Října.

Celý svět je v pohybu. Náš socialistický svět sílí a rozhojňuje materiální i duchovní hodnoty určené blahu člověka. Svět imperialismu je zmítán svými vnitřními rozpory a krizemi a jeho útoční jestřábi z nich hledají východisko v tom, že se pokoušejí položit stín na naše slunečné dílo i na vztahy mezi zeměmi a národy. My však nedopustíme, aby v atomové vichřici, tisíckrát hroznější všech minulých válečných katastrof, shořelo naše dílo, to, co jsme za desetiletí usilovné práce ve svých socialistických zemích vytvořili a dále tvoříme. Náš socialistický svět, jemuž stojí v čele Sovětský svaz, svým úchvatným příkladem budování komunistické společnosti, tvůrčím využitím všech objevů vědy a techniky i svou neúnavnou mírovou iniciativou má dosti sil, aby ubránil výsledky své práce.

Jsme šťastni, že veškerým svým úsilím se včleňujeme do širší, internacionální rodiny. Jsme šťastni, že v tomto úsilí jdeme bok po boku s umělci Sovětského svazu a ostatních socialistických zemí, s nimiž máme společný cíl rozvoje socialistického života. Nacházíme dobré přátele mezi umělci a pokrokovými lidmi různých kontinentů, s nimiž

nás spojují myšlenky skutečného humanismu, schopného zajistit práci, svobodu a životní jistoty, materiální i duchovní potřeby ne vyvolené hrstce, ale milionům lidí.

Proto si - ve shodě se Závěrečným aktem helsinské konference podáváme ruce přes hranice zemí a kontinentů, vědomi si toho, že skutečné umění, skutečná kultura má pomáhat kupředu jednotlivým národům i lidstvu, má vytvářet porozumění mezi lidmi různých zemí, získávat je pro humanistickou perspektivu míru a vzájemné spolupráce v zájmu šťastného lidského života. Proto však také pohrdáme těmi, kdo v nezkrotné pýše ješitné nadřazenosti, sobeckém zájmu nebo dokonce za mrzký peníz se kdekoli na světě - a také u nás se našla skupinka takových odpadlíků a zrádců - odtrhnou a izolují od vlastního lidu, jeho života a skutečných zájmů a s neúprosnou logikou se stávají nástrojem antihumanistických sil imperialismu a v jejich službě hlasateli rozvratu a nesvárů mezi národy. Vývoj nás přesvědčuje, že duch míru a spolupráce ve světě sílí, že právě skutečná kultura je jedním z nejučinnějších prostředků dorozumění mezi lidmi a že každé umělecké dílo spjaté se životem a světlou budoucností člověka je holubicí humanistického poselství klidu všech kontinentů.

Nad těmito otázkami se chceme zamýšlet i na svých sjezdech. Budeme na nich hodnotit svou práci uplynulých let z hlediska významného, krásného a zavazujícího poslání, které má umění v socialistické společnosti. Zahledíme se i do budoucích roků, neboť chceme držet krok s ostatními pracujícími naší země, s její vzrušující dynamikou, chceme plodně využívat plně tvůrčí svobody, kterou nám naše společnost v rozmachu své výstavby poskytuje, chceme, aby naše nová díla v široké paletě námětů i uměleckého projevu co nejlépe naplňovala rostoucí a široce diferencované kulturní potřeby a zájem našich současníků.

Jsme přesvědčeni, že takto chápané poslání umělce v naší socialistické společnosti, na které jsme hrdi a jemuž chceme dát nejlepší své síly i programové cíle, které pro svou další práci vytyčí sjezdy uměleckých svazů, bude inspirující silou nejen pro členy svazů, ale pro všechny naše umělce, pro všechny tvůrčí síly naší kultury. Jsme přesvědčeni, že slova sjezdových programů se promění v umělecké činy, v nové romány a básně, v nové symfonie, v nové písně a komorní skladby, v nové obrazy a sochy, v nová dramatická a filmová díla, v nové umělecké výkony.

Jsme přesvědčeni, že příští léta budou naplněna novými tvůrčími činy spjatými se zájmy našich pracujících, s humanistickými cíli naší socialistické společnosti a s politikou její vedoucí síly - Komunistické strany Československa.

Československý výbor svazu spisovatelů
Československý výbor svazu výtvarných umělců
Československý výbor svazu skladatelů
Československý výbor svazu dramatických umělců
Ústřední výbor federálního svazu architektů ČSSR

Rudé právo, 29 ledna 1977